

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
Guidelines for Promoting Early Childhood Learning by the Parent Participations in the
Phung Na-tee School Group under the Phrae Primary Educational Service
Area District Office 2

เจนภพ ปัญญาสงค์¹ ชัชภุมิ สีสชมพู² พิมพกา ธรรมสิทธิ์³
Jenphop Panyasong, Chatphum Srichomphoo, Phimpaka Thammasit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาโดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 4) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ด้านการตัดสินใจ

2. โดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 4) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ด้านการตัดสินใจ

3. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง จัดสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพจริง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ควรมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในช่องทางที่หลากหลาย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ ด้านการตัดสินใจ ควรเน้นการมีบทบาทของผู้ปกครองร่วมประชุมวางแผนและตัดสินใจ

คำสำคัญ (Keywords) : การส่งเสริมการเรียนรู้; เด็กปฐมวัย; การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Received: 2022-09-07 Revised: 2022-09-23 Accepted: 2022-09-25

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education, Uttaradit Rajabhat University.
E-mail: tajenphop@gmail.com

² ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education, Uttaradit Rajabhat University.
E-mail: tajenphop@gmail.com

³ อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer at the Faculty, of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: CHAOWARIT.CHA@live.ur.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study problem conditions, to find out the demand, and to create the guidelines for promoting early childhood learning by parent participations in the Phung Na-tee school group under the Phrae Primary Educational Service Area District Office 2. The sample members were 102 students and parents in Phung Na-tee school group. The research instruments used in collecting data were questionnaires, and interviewing. Data were analyzed by percentage, means, standard deviation and content analysis.

The research results showed that:

1. The whole problem was at highest level. With consideration of individual aspects ranked from the highest to the lowest, they were 1.) learning at home, 2.) environment management, 3.) communication, 4.) learning management, and 5.) decision making.
2. The whole demand was at highest level. With consideration of individual aspects ranked from the highest to the lowest, they were 1.) learning at home, 2.) environment management, 3.) communication, 4.) learning management and 5.) decision making.
3. The guideline for promoting early childhood learning support is that the children should have interactions with parents and be provided with friendly environment, materials, and tools. Besides, environment management should be suitable for children. For decision making, parents ought to be part of the meetings.

Keywords: learning support; early childhood; parent participations

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึง เด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา รวมถึงได้ให้ความหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัยซึ่งมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเป็นผู้ดูแล โดยมีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย โดยให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแล เด็กปฐมวัยจัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับ การพัฒนาเด็กปฐมวัยดังกล่าว

การพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากที่สุดส่วนหนึ่ง คือ ผู้ปกครองที่ดูแลเด็กโดยตรงและครูหรือบุคลากรที่มีหน้าที่ในการเสริมสร้างพัฒนาการจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยยึดตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม เป็นคนดี มีวินัย มีสำนึกความเป็นไทย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยสอดคล้องและทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง โดยการดูแลและช่วยเหลือจากบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนต่างต้องได้รับการสนับสนุนแรงขับเคลื่อน จากการสร้างเครือข่ายของผู้ปกครอง บุคลากร รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นกำลังหลักสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งทางด้านกายภาพ และด้านวิชาการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดี เหมาะสมตามวัย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 โดยยึดตามสภาพบริบทของพื้นที่

จากพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 รวมถึงสภาพความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของการส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงสนใจในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เพื่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research Design) เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) โดยวิธีการ (Methodology) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัญหาและนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร และ 5) ด้านการตัดสินใจ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

ประชากรที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 102 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 7 คน และผู้ปกครอง จำนวน 90 คน

ประชากรที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 3 คน นักวิชาการศึกษาที่เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในกลุ่มโรงเรียนผัังนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 5 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนบ้านวังเลียง 2) โรงเรียนบ้านอ้ายลิ้ม (ลิ้มราษฎร์สามัคคี) 3) โรงเรียนปากจอกวิทยา 4) โรงเรียนบ้านศรีดอนไชย (ประชานุกูล) และ 5) โรงเรียนประชารัฐวิทยาการ

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาปีการศึกษา 2564 – 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหรือด้านการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผัังนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยพิจารณาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร และ 5) ด้านการตัดสินใจ

2.2 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

3.1 ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองนักเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ถึงประชากรด้วยตนเอง และทำการเก็บแบบสอบถามคืนโดยวิธีเดียวกัน

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจความถูกต้องเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3.4 ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ที่ให้การสัมภาษณ์ โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน
2. ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 1 คน
3. นักวิชาการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 1 คน
4. ครู มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 3 คน
5. ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 2 คน

3.5 จัดการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝึ่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการจัดกลุ่มและเรียบเรียงข้อมูล โดยการจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ผนวกรวมกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไป สร้างแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝึ่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝึ่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝึ่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

สภาพปัญหาและความต้องการ การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง	สภาพปัญหา			ความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปรผล	\bar{X}	S.D.	แปรผล
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.41	0.39	มาก	4.45	0.35	มาก
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.78	0.17	มากที่สุด	4.70	0.23	มากที่สุด
3. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.80	0.17	มากที่สุด	4.76	0.17	มากที่สุด
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.60	0.30	มากที่สุด	4.58	0.30	มากที่สุด
5. ด้านการตัดสินใจ	4.38	0.41	มาก	4.30	0.47	มาก
โดยรวม	4.59	0.16	มากที่สุด	4.56	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝึนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับด้านที่มีสภาพปัญหาจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) อันดับที่ 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$) อันดับที่ 3 ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) อันดับที่ 4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.41$) และอันดับที่ 5 ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.48$)

สำหรับความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝึนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับด้านที่มีความต้องการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) อันดับที่ 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$) อันดับที่ 3 ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) อันดับที่ 4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.45$) และอันดับที่ 5 ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$)

2. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝึนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางจากการสัมภาษณ์

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยโดยช่วยกันระดมทุนหรือสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม หน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมสนับสนุนเพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ และจัดให้มีการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เช่น การอบรมและการทำความเข้าใจถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยระหว่างครูกับผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย การที่ผู้ปกครองเข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมระหว่างบ้านกับโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาให้ทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ของนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนและก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน และควรจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครองได้ทำร่วมกับเด็กปฐมวัย

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สิ่งก่อสร้างและสิ่งแวดล้อมที่ผู้ปกครองควรทราบ คือ สนามเด็กเล่นซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด เราควรเลือกเครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย สะอาด และไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก และไม่มี การชำรุดเสียหายของเครื่องเล่น ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นได้โดยทางโรงเรียน ได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยว่าควรจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย และไม่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก ถ้าสิ่งไหนไม่เหมาะสมก็อธิบายถึงสาเหตุว่าเป็นอย่างไร ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ถ้า สิ่งก่อสร้างภายในโรงเรียนไม่เหมาะสม ชำรุดเสียหาย ช่วยการปรับปรุงซ่อมแซม จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ และผู้ปกครองสามารถเสนอแนะและตรวจสอบด้านความปลอดภัย สุขอนามัยของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ในช่วงที่มารับมาส่งนักเรียนที่โรงเรียนหรือการประชุมผู้ปกครอง

2.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน

ครูควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือครูจะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าว่าจะมีการเยี่ยมบ้าน เมื่อครูเยี่ยมบ้านจะต้องสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กว่าเด็กมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่เมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้านกับอยู่ที่โรงเรียนแล้วร่วมกันแก้ปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เช่น เล่นิทาน ทำงานบ้าน เพื่อเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนการบ้านโดยผู้ปกครอง และการนำผลการเรียนรู้ ผลงานต่าง ๆ จากโรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อที่จะได้มีข้อมูลของเด็กเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน ควรจัดสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพจริง ตามมุมต่าง ๆ ภายในบ้าน

2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร

ผู้ปกครองควรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กในด้านการเรียนและพฤติกรรม และให้ข้อมูลที่ต้องบันทึกในทะเบียนนักเรียนต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียน ควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประกาศหน้าเสาธง การประกาศในหมู่บ้าน หรือทางช่องทางออนไลน์ ทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ มีหนังสือเชิญร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน

2.5 ด้านการตัดสินใจ

ควรส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน ร่วมประชุมวางแผน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ปกครองควรที่ให้การสนับสนุนการเรียนรู้และเสนอแนะผ่านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษา เรื่องแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายผล จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยในการจัดทำแหล่งการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นพร้อมกับนักเรียน และการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องมาจากผู้ปกครองอาจไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพราะมีภาระงานที่บ้าน รวมไปถึงไม่เข้าใจภารกิจจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมากพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี (10 ปี สปข.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะผู้ปกครองมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน (จิระศักดิ์ สงสัย, 2561: 13-25)

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงรายละเอียด ลักษณะที่เหมาะสมของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การมีส่วนร่วมน้อยในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดทำ สร้าง และซ่อมแซมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย เช่น มุมประสบการณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงการเสนอและตรวจสอบมาตรฐานด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองเห็นว่าอาคารเรียน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเหมาะสม แต่ไม่ได้คำนึงถึงความชำรุดทรุดโทรมและอาจก่อให้เกิดอันตรายในการใช้งานได้ รวมถึงผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมน้อยเพราะเป็นเรื่องที่ใช้งบประมาณมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริบังกช เจริญทอง (2557) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านอาคารสถานที่น้อยเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมากแล้วจะมีการสร้างตัวอาคารมานานแล้ว ในปัจจุบันจึงไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างใหม่ได้อันเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณไม่เพียงพอ และผู้ปกครองส่วนน้อยที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านอาคาร สถานที่ และความปลอดภัย จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองจึงสามารถทำให้ทราบถึงว่า เมื่อเสนอความคิดเห็นในด้านอาคารสถานที่ และความปลอดภัยไปยังผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วนั้น ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญในด้านนี้เท่าใดนัก เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าการพัฒนาในด้านนี้ ไม่ค่อยเห็นเป็นรูปธรรม ต้องนำไปพัฒนาด้านประปา ไฟฟ้า ถนน ซึ่งจะเห็นเป็นรูปธรรมมากกว่า

1.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจจุดประสงค์ในการเยี่ยมบ้านเด็ก ขาดการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือสมาชิกในบ้าน เช่น ให้คำแนะนำช่วยเหลือเด็กด้านการเรียน หรือการทำการบ้าน พบการนำข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กจากที่โรงเรียนมาส่งเสริมต่อเนื่องที่บ้านน้อยมาก รวมไปถึงผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญของมุมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในบ้าน เพราะผู้ปกครองมีภาระงานที่มากแล้วไม่มีเวลาในการดูแลการบ้าน การอ่านหนังสือ หรือการทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็ก รวมไปถึงผู้ปกครองบางส่วนมีรายได้น้อย อาจไม่มีทุนทรัพย์ในการจัดการสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่บ้าน จึงทำให้เด็กขาดประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นภายในบ้านนั่นเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือวางแผนการศึกษาเพื่อตั้งเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน: การวิเคราะห์ความคาดหวังและการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลตรุณนิมิต ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้านพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุดในการร่วมมือทั้งสี่ด้าน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่ได้

ค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้เด็กศึกษาหาความรู้และพัฒนาตัวเองในช่วงวันหยุดหรือภาคเรียนฤดูร้อน (พรวัชร บุญประเสริฐ, 2561: 125-136)

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารในเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กกับโรงเรียนน้อย ขาดการให้ความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้โรงเรียนหรือการติดตามข่าวสารของโรงเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ผู้ปกครองบางส่วนขาดการเข้าร่วมกิจกรรมประชุม ผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทวีร์ พงษ์นาค (2561) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองมีภาระหน้าที่ที่ต้องใช้เวลาในการทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาในการร่วมเป็นอาสาสมัครของทางโรงเรียน หรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนได้

1.5 ด้านการตัดสินใจที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองขาดการมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรือชุมชนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย มีโอกาสน้อยในการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ มีโอกาสน้อยในการเข้าร่วมประชุม หรือในการกำหนดและเลือกกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากภาระงานที่บ้านของผู้ปกครอง ความไม่เข้าใจแนวทางในการมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจงานต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทวีร์ พงษ์นาค (2561) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำเป็นต้องอาศัยเวลา การเสียสละ ความรู้ความสามารถในการกล้าคิด กล้าแสดงออก รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจทั้งสิ้น และธัญย์สุภาแสน (2563) กล่าวในการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ว่าการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก คือ การดำเนินงานให้ผู้ปกครองตัดสินใจ เป็นผู้ช่วยครู ช่วยครูจัดหาและเตรียมสื่อการสอนช่วยครูสอนนักเรียนบางกิจกรรม ได้รับเชิญเป็นที่วิทยากร ได้รับเชิญให้เป็นคณะกรรมการของโรงเรียนด้านต่าง ๆ ช่วยติดต่อประสานงานเกี่ยวกับแหล่งวิทยากร แนะนำแหล่งวิทยากรที่จะให้ความรู้แก่นักเรียนทราบ เขียนข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้ปกครองและผู้แทนผู้ปกครอง

2. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีแนวทาง 5 ด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายผล จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยโดยช่วยกันระดมทุนหรือสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม หน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมสนับสนุน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ และจัดให้มีการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เช่น การอบรมและการทำความเข้าใจถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยระหว่างครูกับผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย การที่ผู้ปกครองเข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมระหว่าง

บ้านกับโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาให้ทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ของนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนและก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน และควรจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครองได้ทำร่วมกับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี (10 ปี สปข.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการให้มากขึ้นโดยเฉพาะ การจัดทำหลักสูตรร่วมแสวงหางบประมาณจากชุมชนมาสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาครูให้สอนตรงกับวิชาที่จบหรือถนัด เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษารวมไปถึงมีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา และควรมีการพัฒนาบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเน้นการสนับสนุนกิจกรรมของผู้เรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง (จิระศักดิ์ สงสัย, 2561: 13-25)

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งก่อสร้างและสิ่งแวดล้อมที่ผู้ปกครองควรทราบ คือ สนามเด็กเล่นซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด เราควรเลือกเครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย สะอาด และไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก และไม่มีการชำรุดเสียหายของเครื่องเล่น ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นได้โดยทางโรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยว่าควรจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย และไม่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก ถ้าสิ่งไหนไม่เหมาะสมก็อธิบายถึงสาเหตุว่าเป็นอย่างไร ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ถ้าสิ่งก่อสร้างภายในโรงเรียนไม่เหมาะสม ชำรุดเสียหาย ช่วยการปรับปรุงซ่อมแซม จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ และผู้ปกครองสามารถเสนอแนะและตรวจสอบด้านความปลอดภัย สุขอนามัยของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ในขณะที่มารับมาส่งนักเรียนที่โรงเรียนหรือการประชุมผู้ปกครอง สอดคล้องกับการวิจัยของ ศิริบังกช เจริญทอง (2557) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่เสนอว่าหากจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม อย่างน้อยผู้ปกครองควรรับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน โดยมีการเปิดโอกาส และมีช่องทางให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการเชิญประชุมผู้ปกครอง หรือมีช่องทางต่าง ๆ ในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และเข้าถึง เช่น มีการสอบถามความคิดเห็นไปยังผู้ปกครองว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการปรับปรุง หรือพัฒนาอะไรหรือไม่ อย่างไร แล้วนำมาพัฒนาต่อไป เช่น ควรมีการตั้งงบประมาณเพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง หรือก่อสร้างอาคาร สถานที่ และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีความปลอดภัยถูกสุขลักษณะและครอบคลุมด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ทุกด้าน ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ครูควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือครูจะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าว่าจะมีการเยี่ยมบ้าน เมื่อครูเยี่ยมบ้านจะต้องสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กว่าเด็กมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่เมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้านกับอยู่ที่โรงเรียนแล้วร่วมกันแก้ปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เช่น เล่านิทาน ทำงานบ้าน เพื่อเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนการบ้านโดยผู้ปกครอง และการนำผลการเรียนรู้ ผลงานต่าง ๆ จากโรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อที่จะได้มีข้อมูลของเด็กเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน ควรจัดสภาพแวดล้อมวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพจริง ตามมุมต่าง ๆ ภายในบ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี

ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้านการเรียนรู้ที่บ้านว่า สามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้สำรวจ สืบค้น กระตุ้นความคิดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ให้เหมาะสมกับวัย รองลงมา ได้รับการเสนอแนะกิจกรรม หนังสือเมื่อจัดกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน การวางแผน การศึกษาเพื่อตั้งเป้าหมาย เช่น การเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน ทั้งนี้ผู้ปกครองต้องเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่โรงเรียน เพื่อนำมาส่งเสริมและพัฒนาต่อเนื่องที่บ้านของนักเรียนรวมทั้งผู้ปกครอง จัดกิจกรรมที่บ้านของตนเองเพื่อให้เด็กได้สำรวจ สืบค้น กระตุ้นความคิดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เหมาะสมกับวัย และโดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีฐานะทางการเงินดี และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านจึงจัดกิจกรรมดี ๆ หาหนังสือดี ๆ มาให้เด็กรวมถึงส่งเสริมให้เด็กได้เรียนเสริมพิเศษหลังเลิกเรียนได้

2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองควรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กในด้านการเรียนและพฤติกรรม และให้ข้อมูลที่ต้องบันทึกในทะเบียนนักเรียนต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียน โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประกาศหน้าเสาธง การประกาศในหมู่บ้าน หรือทางช่องทางออนไลน์ ทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ มีหนังสือเชิญร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียน บ้าน ผู้ปกครองเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงพัฒนาการของบุตรหลานในขณะที่อยู่โรงเรียนกับเพื่อนกับครู และทางโรงเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนซึ่งทางโรงเรียนสาธิตอุดมศึกษาได้จัดให้มีสมุดสื่อสารไว้สำหรับให้ครูและผู้ปกครองได้สื่อสารถึงกันเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านเพื่อที่จะได้ช่วยกันพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน และทางโรงเรียนได้มีการจัดประชุมเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุมภาคเรียนละ 2 ครั้งต่อปี เพื่อพบปะกับครูประจำชั้นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งก็มีผู้ปกครองบางส่วนที่ให้ลูกเดินทางมาโรงเรียนโดยรถตู้โรงเรียนผู้ปกครองกลุ่มนี้ก็สามารถติดต่อสื่อสารกับคุณครูและโรงเรียน โดยใช้โทรศัพท์ E-mail Website ของโรงเรียน ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

2.5 ด้านการตัดสินใจ ควรส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการจัดการกิจกรรมของทางโรงเรียน ร่วมประชุมวางแผน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ปกครองควรที่ให้การสนับสนุนการเรียนรู้และเสนอแนะผ่านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอว่าผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในห้องเรียน คณะกรรมการเครือข่ายในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ประเมินแฟ้มสะสมผลงานของเด็กร่วมกับครูประจำชั้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบายและการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนงานพัฒนาสถานศึกษาซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา ได้รับรู้กฎ ระเบียบ วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนและเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โรงเรียน

สามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีอยู่แล้ว จึงรับรู้และมีความพึงพอใจ เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นว่าโรงเรียนให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็กอยู่แล้ว และโรงเรียนสาธิตอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการเครือข่ายในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน อาทิเช่น เป็นกรรมการตัดสินใจในโครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการ แข่งขันปั้นดินน้ำมัน กิจกรรมแข่งขันกีฬาในโรงเรียนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในห้องเรียนของนักเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สามารถนำมารวบรวมและสังเคราะห์เป็นแนวทางที่นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการหรือการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยได้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนหนึ่งผู้ปกครองต้องรับรู้แนวทางหรือรูปแบบการสอนของโรงเรียนเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเตรียมพร้อมการมาโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือดูแลสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและให้งบประมาณสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพื่อให้เด็กได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้มากที่สุด

1.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่บ้านอย่างเต็มที่ คือ การเอาใจใส่ของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่สำหรับเด็ก ผู้ปกครองต้องตระหนักว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องให้การดูแลเป็นพิเศษทั้งร่างกาย พัฒนาการ ความเป็นอยู่ การใช้เวลาเด็กสำหรับการเรียนรู้ที่บ้านจะทำให้กระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนและครูประจำชั้นหรือครูที่เกี่ยวข้องจะต้องหาแนวทางติดต่อกับผู้ปกครองที่หลากหลายรวดเร็ว ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ยาก เช่น ผู้ปกครองวัยชรา ครูควรเข้าถึงอย่างรวดเร็วเพื่อไม่ให้ผู้ปกครองพลาดข่าวสารเกี่ยวกับบุตรหลานที่ควรทราบ ผู้ปกครองที่ต้องการทราบข่าวสารพัฒนาการเด็กเชิงสร้างสรรค์ โรงเรียนอาจประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลเพื่อกระตุ้นความสนใจให้ผู้ปกครองอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาเด็กร่วมกับโรงเรียน

1.5 ด้านการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจของผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม สำนวจความต้องการและจัดการให้เหมาะสม รวมไปถึงการแก้ปัญหาเด็กปฐมวัยร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มีอาชีพ วุฒิการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะเป็นเกษตรกร ควรนำความคิดเห็นที่ได้มาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพรับราชการ เป็นต้น เพราะการผู้ปกครองจะเป็นเกษตรกร หรือระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษาอาจทำให้ผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงทำให้ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิระศักดิ์ สงสัย. (2561). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี (10 ปี สปช.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2”. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. 1(2):13-25.
- ธัญย์ สุภาแสน. (2563). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- นันทวีร์ พงษ์นาค. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรวัชร บุญประเสริฐ. (2561). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน: การวิเคราะห์ความคาดหวังและการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลตรุณนิมิต”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 12(1): 125-136.
- เพ็ญศรี ไชยสลิ. (2559). การมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริบงกช เจริญทอง. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

